

Nr 271.

Av herr Söderquist m. fl., om rätt till uppskjuten livränta för befattningshavare, som dömts till avsättning eller på grund av tjänstefel skilts från tjänsten före år 1935.

Jämlikt beslut av 1949 års riksdag gäller numera den bestämmelsen, att en statens befattningshavare, som dömts till avsättning eller på grund av tjänstefel skilts från tjänsten, icke vidare skall sättas i sämre ställning beträffande pensionsförhållandena än om han efter egen ansökan avgått från befattningen. Det ökade straff, som den mistade pensionsrätten innebar, ansågs nämligen icke rimligen böra påläggas vederbörande.

Vid tillämpningen av de nya bestämmelserna ha emellertid undantagits de befattningshavare, som avsatts före den 1 juli 1935, vilket år författningen om uppskjuten livränta för dem, som frivilligt avgått ur tjänsten före pensionsålderns inträde, trädde i kraft. Man har nämligen ansett, att även i sådana fall den regeln skall gälla, att den avskedade skall komma i *samma* ställning som den frivilligt avgångne, i detta fall alltså inte få det bättre än denne.

En dylik innebörd av bestämmelserna synes oss emellertid utomordentligt hård. Den frivilligt avgångne tjänstemannen lämnar väl praktiskt taget alltid tjänsten för att tillträda en bättre befattning eller för att ägna sig åt studier eller annat, som han själv valt att syssla med och finner fördelaktigt. För den avskedade te sig förhållandena naturligen helt annorlunda. Är han därtill i närheten av pensionsåldern, kan framtiden bli utomordentligt och oförtjänt hård. Därvid må vidare ihågkommas att »straffet» — ty som ett straff verkar naturligtvis en förlorad pensionsrätt i ett sådant fall — oftast hårdast drabbar den avskedades familj. Det kan inträffa och har inträffat, att en befattningshavare dömts till avsättning ett år före pensionsålderns inträde, vid en ålder alltså, då han med tillämpning av 1949 års bestämmelser skulle ha erhållit en väsentlig del av sin pension. Enär en person i sådan ålder icke så lätt kan omskolas eller annars få ny anställning, blir förlusten av pensionsrätten än kännbarare och kan innebära, att vederbörande en följd av år i själva verket får betala tusentals kronor i »böter».

Då fråga är om tjänstemän, som avskedats före 1935, måste dessas antal vara mycket litet, och då de dessutom år efter år bli färre och snart nog försvinna, kunna kostnaderna för deras pensionering i likhet med dem, som nu anses omfattade av 1949 års bestämmelser, icke bliva betydande. För en ringa kostnad kan ett påtagligt rättvisekrav bliva tillgodosett genom nyss-

nämnda bestämmelses tillämpning på även före år 1935 avskedade tjänstemän och arbetare.

Till belysande av det obilliga resultat vartill ovan nämnda bestämmelse, såsom den nu tolkas, kan leda, må framhållas följande fall.

Kamreraren i generalpoststyrelsen (postsparbanken) E. G. Heimer dömdes något år före pensionsåldern och strax innan bestämmelserna om uppskjuten livränta trädde i kraft till avsättning. Han åtnjuter ingen pension utan endast en årlig livränta från pensionsstyrelsen på omkring 900 kronor (frivillig pensionsförsäkring), tillkommen i enlighet med för postverket på den tiden gällande bestämmelser. Om 1949 års beslut tillämpats på honom, skulle han ha erhållit en avsevärd pension såsom uppskjuten livränta. Här må även erinras därom, att byråchefen Döss, som dömdes till avsättning samtidigt med Heimer, erhållit pension på grund av särskilt riksdagsbeslut. Det måste framstå såsom obilligt och obegripligt för vederbörande, att den ene erhåller pension och den andre icke, då de befinna sig i samma situation.

Under hänvisning till vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att de befattningshavare, som dömts till avsättning eller på grund av tjänstefel skilts från tjänsten före 1935, måtte tillerkännas uppskjuten livränta i likhet med dem, som efter 1935 års ingång kommit i motsvarande situation samt att beslutet må liksom för dem få verkan från och med 1949 års ingång.

Stockholm den 26 januari 1951.

Martin Söderquist.

L. Franzon.

Gunnar Lodenius.

R. Lundqvist.
